

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum : 13 september 2011
 Afdeling : ECM
 Steller : R. Pot
 Registratienummer : 809865DA

Nummer PS: PS2011WMC04
 Commissie : WMC
 Portefeuillehouder : Pennarts-Pouw

Titel : Parelfonds: subsidies Historische Buitenplaatsen 2011 en stopzetten categorie industrieel erfgoed per 2012

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 5
Toelichting	pag. 7

Aan Provinciale Staten,

Het Parelfonds is in 2007 door uw staten ingesteld om bijzonder provinciaal erfgoed in stand te houden. In 2011 wordt ingezet op twee categorieën: industrieel erfgoed en historische buitenplaatsen. Hiervoor is € 3 miljoen begroot in 2011, respectievelijk € 1 miljoen voor industrieel erfgoed (subsidietoekenning verloopt via een subsidieverordening) en € 2 miljoen voor de historische buitenplaatsen. Voor deze laatste categorie geldt geen subsidieregeling, maar worden subsidies verstrekt op basis van een PS-besluit.

Stopzetten categorie industrieel erfgoed per 2012

Het fonds Erfgoedparels wordt tot en met 2011 gevoed vanuit incidentele budgetten. In het nieuwe coalitieprogramma 2012-2015 is jaarlijks € 500.000 gereserveerd. Vanwege de mindering in provinciale middelen vanaf 2012 is het de vraag of er voldoende ruimte is voor twee categorieën, gezien de substantiële bedragen die tot nu toe met name in de categorie industrieel erfgoed verstrekt zijn. Omdat 2012 het Jaar van de Historische Buitenplaats is en Utrecht de provincie is met de meeste buitenplaatsen, en in het coalitieakkoord de categorie historische buitenplaatsen met nadruk genoemd wordt, wordt voorgesteld in deze coalitieperiode te focussen op deze categorie en per 2012 te stoppen met de categorie industrieel erfgoed.

Bovendien gaat het rijk vanaf 2012 jaarlijks € 10 miljoen aan restauratiemiddelen beschikbaar stellen voor gebiedsgerichte restauraties. Naar verwachting zal de provincie Utrecht € 0,8 tot 1 miljoen rijksgeld per jaar kunnen binnenhalen, mits de provincie een gelijk bedrag beschikbaar stelt. Gezien het feit dat vanuit het nieuwe coalitieakkoord € 0,5 miljoen per jaar beschikbaar is, is het wenselijk om een deel van de € 3 miljoen voor 2011 door te schuiven naar de volgende jaren, zodat de rijksmiddelen “gematcht” kunnen worden. Hiertoe is een voorstel opgenomen in de Najaarsrapportage 2011 (voorgesteld bedrag is € 1,2 miljoen).

Met het stopzetten van de categorie industrieel erfgoed en het doorschuiven van middelen van 2011 naar 2012-2015 is er een substantieel bedrag beschikbaar voor de restauratie van historische buitenplaatsen en kan de komende jaren ingespeeld worden op urgente restauratiegevallen.

Historische buitenplaatsen

De restauratieachterstand bij historische buitenplaatsen is groot. Het rijk schat de achterstand in de provincie Utrecht op € 55 miljoen. In 2010 zijn twee restauratieprojecten van historische buitenplaatsen gesubsidieerd, waarvoor de (aanvullende) rijksmiddelen ontbraken en de provincie haar verantwoordelijkheid genomen heeft. Uw staten hebben hiertoe € 500.000 beschikbaar gesteld voor de restauratie van de beschoeiing van Slot Zuylen en € 500.000 voor de restauratie van de Wintertuin, een rijksbeschermd glazen kas uit 1914-1915, in Baarn.

Er liggen op dit moment restauratieplannen voor een aantal urgente restauratieprojecten. De meest cultuurhistorisch waardevolle en urgente hiervan zijn: het herstel van het park en interieur van kasteel Loenersloot (Stichting kasteel Loenersloot vraagt € 500.000) en herstel van het achttiende eeuwse (Chinese) behang van landhuis Oud-Amelisweerd (de gemeente schat de kosten op € 700.000).

Voorgesteld wordt om in 2011 € 0,8 miljoen beschikbaar te stellen voor de restauraties van Kasteel Loenersloot in Loenen (€ 500.000) en het historische behang (Chinees en Hollands) van Huize Oud-Amelisweerd in Utrecht (€ 300.000). Hierbij hebben de volgende overwegingen meegespeeld: de restauratieachterstand (op basis van een behoeferaming), de publieke toegankelijkheid, de verplichte co-financiering van de eigenaar en matching door een andere overheid (in overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)).

Kasteel Loenersloot en Huize Oud-Amelisweerd zijn beide rijksmonumenten en zullen, eenmaal gerestaureerd, opengesteld worden voor publiek. Ook de co-financiering met de eigenaren is inmiddels rond. Kasteel Loenersloot is een zeer authentiek kasteel met een uniek interieur. Het restauratieplan betreft de stabilisatie en restauratie van het 13de eeuwse donjon (hoofdtoren), de restauratie van de tegen het donjon gebouwde bouwdelen, inclusief het dak.

Oud-Amelisweerd is een zeer waardevol achttiende eeuws monument vanwege de uitzonderlijke gaafheid en hoge cultuurhistorische waarde. Dit geldt voor het landgoed als geheel en in het bijzonder voor het kerngebied bestaande uit huis en interieur, koetshuis en parkaanleg. Dit is grotendeels onveranderd en ongeschonden door de eeuwen heengekomen, hetgeen zeer uitzonderlijk is. Met name het Chinese behang uit de tweede helft van de achttiende eeuw is van wereldklasse. De restauratie betreft het historische behang. De stad Utrecht is voornemens het Armandomuseum in het huis en koetshuis te vestigen. Het pand wordt hiertoe gerestaureerd, maar ook aangepast aan de eisen van het museum. De provincie heeft een wettelijke adviestaak in het kader van de monumentenwet. De subsidies zal verstrekt worden op een positief advies op de restauratie onzerzijds.

Andere potentiële projecten: herstel van het park van landgoed Beerschoten, herstel park landgoed Oostbroek, herstel gietijzeren kas landgoed Eijckenstijn en herstel vijverpartij Baarnse Bos. Op basis van bovengenoemde afwegingen behoeven deze minder prioriteit.

Voorgeschiedenis

In 2007 hebben uw staten de notitie Erfgoedparels 2008-2009 vastgesteld om de forse restauratieachterstand in de provincie weg te werken. In de periode 2008-2010 zijn er subsidies verstrekt in de categorieën kerken, industrieel erfgoed en historische buitenplaatsen.

Essentie / samenvatting

Voor 2011 is in het fonds Erfgoedparels € 1 miljoen beschikbaar voor het industrieel erfgoed en € 2 miljoen voor de historische buitenplaatsen. Voor deze laatste categorie wordt voorgesteld € 0,8 miljoen te reserveren voor 2 urgente restauraties, Kasteel Loenersloot (€ 500.000) en Oud-Amelisweerd (€ 300.000). Ook wordt voorgesteld om per 2012 te stoppen met de categorie industrieel erfgoed. Met het stopzetten van de categorie industrieel erfgoed en het doorschuiven van middelen van 2011 naar 2012-2015 kunnen de rijksmiddelen “gematcht” worden en is er een substantieel bedrag

beschikbaar voor de restauratie van historische buitenplaatsen zodat er in de komende jaren ingespeeld worden op urgente restauratiegevallen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met behulp van substantiële provinciale bijdragen uit het fonds Erfgoedparels kan een aantal markante monumentale gebouwen in de categorie Historische Buitenplaatsen behouden blijven.

Financiële consequenties

Het fonds Erfgoedparels wordt tot en met 2011 gevoed vanuit incidentele budgetten. In het nieuwe coalitieprogramma 2012-2015 is jaarlijks € 500.000 gereserveerd. Voor 2011 is in het fonds Erfgoedparels € 1 miljoen beschikbaar voor het industrieel erfgoed en € 2 miljoen voor de historische buitenplaatsen. Het voorliggende voorstel betreft een uitwerking van het beleidskader voor het reeds ingestelde Investeringsfonds Provinciaal Erfgoed.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

N.v.t.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

N.v.t.

Voorgesteld wordt om

1. per 2012 te stoppen met de categorie industrieel erfgoed;
2. vanuit het fonds Erfgoedparels in 2011 voor de categorie historische buitenplaatsen € 500.000 beschikbaar te stellen voor Kasteel Loenersloot en € 300.000 beschikbaar te stellen voor Oud-Amelisweerd;
3. de afhandeling van beslispunt 1 en de in beslispunt 2 opgenomen subsidievoorstellen te delegeren aan Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, H. Goedhart

provincie DE *Utrecht*

Ontwerp-besluit

Besluit van 31 oktober 2011 tot de subsidietoekenning voor historische buitenplaatsen 2011 en het stopzetten van de categorie industrieel erfgoed per 2012

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op maandag 31 oktober 2011;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 september 2011, afdeling ECM, nummer 2011int268601;

Gelezen het statenvoorstel;

Overwegende

- de mindering van provinciale middelen vanaf 2012 en de matching van rijks gelden per 2012;
- en de restauratieachterstand bij historische buitenplaatsen en in het bijzonder de restauratieurgentie van Kasteel Loenersloot en Huize Oud-Amelisweerd;

Gelet op artikel 158 van de Provinciewet;

Besluiten:

1. per 2012 te stoppen met de categorie industrieel erfgoed;
2. vanuit het fonds Erfgoedparels in 2011 voor de categorie historische buitenplaatsen € 500.000 beschikbaar te stellen voor Kasteel Loenersloot en € 300.000 beschikbaar te stellen voor Oud-Amelisweerd;
3. de afhandeling van beslispoint 1 en de in beslispoint 2 opgenomen subsidievoorstellen te delegeren aan Gedeputeerde Staten.

Voorzitter,

Griffier,

provincie DE *Utrecht*

Toelichting
1. Wettelijke grondslag

Art. 158 van de Provinciewet

2. Beoogd effect

Het rijk schat de restauratieachterstand bij historische buitenplaatsen in de provincie Utrecht op € 55 miljoen. Met behulp van een substantiële provinciale bijdrage kunnen twee urgente restauratieprojecten in de categorie historische buitenplaatsen worden uitgevoerd.

3. Argumenten

Het Parelfonds zet in 2011 in op twee categorieën erfgoed, namelijk industrieel erfgoed en historische buitenplaatsen. In het coalitieakkoord 2012-2015 is de categorie historische buitenplaatsen met nadruk genoemd. Met de substantiële provinciale bijdrage van € 0,8 miljoen uit het fonds Erfgoedparels voor kasteel Loenersloot en Oud-Amelisweerd kan een aantal markante monumentale gebouwen in de categorie Historische Buitenplaatsen behouden blijven.

Omdat vanaf 2012 de beschikbare middelen beperkt zijn moeten prioriteiten worden gesteld. Gezien de substantiële bedragen die tot nu toe m.n. in de categorie industrieel erfgoed verstrekt zijn, is het de vraag of er ruimte is voor meerdere categorieën. Aangezien in het coalitieakkoord de categorie historische buitenplaatsen met nadruk genoemd wordt, wordt voorgesteld om hier de komende jaren te focussen en per 2012 te stoppen met de categorie industrieel erfgoed.

Door bovendien een deel van het in 2011 beschikbare budget door te schuiven naar de periode 2012-2015 is er een substantieel bedrag beschikbaar voor de restauratie van historische buitenplaatsen en kan de komende jaren ingespeeld worden op urgente restauratiegevallen. Ook kunnen zo matchingsgelden van het rijk worden binnengehaald.

Op deze wijze kan er in de komende jaren verdere uitvoering worden gegeven aan het erfgoedbeleid t.a.v. de in het coalitieakkoord genoemde historische buitenplaatsen en kan ook de komende jaren ingespeeld worden op urgente restauratiegevallen.

4. Kanttekeningen

Geen.

5. Financiën

Het fonds Erfgoedparels wordt tot en met 2011 gevoed vanuit incidentele budgetten. In het nieuwe coalitieprogramma 2012-2015 is jaarlijks € 500.000 gereserveerd. Voor 2011 is in het fonds Erfgoedparels € 1 miljoen beschikbaar voor het industrieel erfgoed en € 2 miljoen voor de historische buitenplaatsen. Het voorliggende voorstel betreft een uitwerking van het beleidskader voor het reeds ingestelde Investeringsfonds Provinciaal Erfgoed.

6. Realisatie

De subsidies aan kasteel Loenersloot en Oud-Amelisweerd zullen worden verstrekt nadat PS hiermee akkoord is gegaan.

7. Juridisch

Met het voorliggende voorstel stemmen PS in om in 2011 voor de categorie historische buitenplaatsen € 500.000 beschikbaar te stellen voor Kasteel Loenersloot en € 300.000 beschikbaar te stellen voor Oud-Amelisweerd. PS wordt gevraagd de afhandeling van de in subsidievoorstellen te delegeren aan Gedeputeerde Staten.

8. Europa

Subsidieverstrekking aan ondernemingen ten behoeve van instandhouding van cultureel erfgoed kan worden gebaseerd op de per 1 januari 2010 door de Europese Commissie goedgekeurde Nationale regeling voor instandhouding en herstel van beschermde historische monumenten. Voorwaarden zijn dat de ontvanger van de subsidie tevens eigenaar is van de erfgoedparel en dat de erfgoedparel door het rijk of de gemeente als monument is aangemerkt. Voor subsidiëring komen in aanmerking de kosten samenhangend met de restauratie die noodzakelijk is om de erfgoedparels te bewaren voor de toekomst.

9. Communicatie

Nieuwsflits na instemming PS met de subsidietoekenning voor kasteel Loenersloot en Oud-Amelisweerd.

10. Bijlagen

Geen.